

NT

M A G A Z I N E

HET BLAD VOOR DE OPENBARE SECTOR | **Nr. 61** | 2023 |

N I E U W E T I J D — A C V

DE VRAAG

Hoe laat ik mijn opzeg
correct verlopen?

OP STAP

Achter de schermen
van de vrouwenkoers.

MEMORANDUM 2024

Waarom de uitholling van
de overheid moet stoppen.

Stagiairs in de zorg

Onbetaald en overwerkt

03

In beeld

Op bezoek in de politieschool.

04

Op stap ...

Hoe de gemeente Aartselaar de GP Beerens ondersteunt.

06

Stage in de zorg

De aanklachten van stagiairs in de zorg zijn terecht, hoe pakken we die als vakbond aan?

14

De Vraag

Onze vakbondsconsulent beantwoordt een veelgestelde vraag.

NT | EDITIE N°60 |
COLOFON

COÖRDINATIE
Dorien De Wit,
Pers & Communicatie
ACV Openbare Diensten

DRUK
Roularta Printing
www.roulartaprinting.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Ilse Heylen
Helihavenlaan 21,
1000 Brussel

CONCEPT & REDACTIE
The Fat Lady

Reacties kan je sturen naar de redactie via: nt@acv-csc.be

04

15

De Klant

Caroline geniet van een wandeling in het Hellegatbos.

16

Memorandum 2024

Waarom sterke openbare diensten voldoende financiering nodig hebben.

20

De Militant

Geert Verhelle zet zich al jaren in als militant in de zorg.

22

De Stelling

Vanaf 1 oktober kunnen statutairen bij lokale besturen ontslagen worden.

IN BEELD

Voor een aandachtig publiek van 30 aspiranten-beveiligingsagenten bij de federale politie stellen Ulrike Linsen en Kim Van Emmerick van ACV Politie hun vakorganisatie voor. Dezelfde dag passeren ook vertegenwoordigers van drie andere politievakbonden bij de aspiranten, die net gestart zijn met hun opleiding. Ulrike en Kim hebben onlangs met de andere leden van hun 'scholenteam' een volledig nieuwe presentatie in elkaar gebokst, deze aspiranten maken dus een primeur mee. "We geven zo'n presentatie op elke politieschool, telkens als er een nieuwe klas aspiranten start", vertelt Ulrike. "We willen zo veel mogelijk aspiranten overtuigen om voor onze vakbond te kiezen en lid te worden."

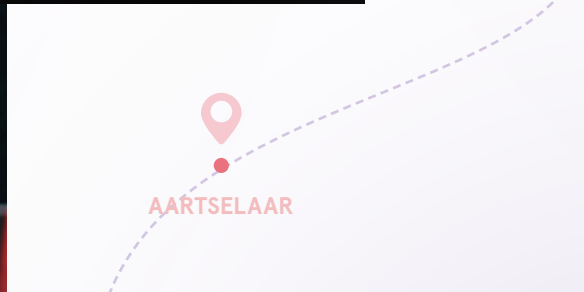
4 september,
Kazerne Valaar
in Wilrijk

OP STAP ...

Elke maand trekken we door Vlaanderen, op zoek naar opvallende verhalen bij de openbare diensten.

VANDAAG: Achter de schermen van de vrouwenkoers in Aartselaar

Aartselaar zet jong wielertalent in de kijker

TEKST
Eva Hugaerts

FOTOGRAFIE
Anton Coene

Zondag, 3 september, centrum Aartselaar. Alles wordt in gereedheid gebracht voor de 20e editie van de Grote Prijs Beerens Erepijs SKM, een wielervedstrijd voor vrouwen. In de voormiddag is het aan de dames junioren en nieuwelingen, in de namiddag volgt de UCI elitewedstrijd. Staf Van Mensel van vzw De Ster van Aartselaar is de drijvende kracht achter deze dag. “Dit jaar doen er 25 ploegen mee en staan er meer dan 170 rensters aan de start. We zijn helemaal volzet en hebben zelfs ploegen moeten weigeren. We kozen er een paar jaar geleden voor om te focussen op vrouwenwielrennen. In Nederland stond de sport toen mijlener voor op ons. Door topwedstrijden voor opleidingsploegen te organiseren willen we jong talent ondersteunen.”

MET DE INZET VAN HONDERDEN VRIJWILLIGERS

Meer dan 220 vrijwilligers zetten zich vandaag in om alles op rolletjes te laten verlopen. Ook de gemeente Aartselaar helpt daarbij. Sinds 6 uur vanmorgen zijn Bert en enkele collega's van de technische dienst bezig met nadarhekken te plaatsen langs het parcours. Er wordt aan een stevig tempo doorgewerkt. “Ik doe dit al 25 jaar. Ik vind het helemaal niet erg om op zondag te werken, die uren nemen we achteraf op als recup. Straks krijgen we van de organisatie een ontbijt aangeboden, erg sympathiek.” De grappen vliegen over en weer.

De slogan op hun fluohesjes, Aangenaam Aartselaar, matcht helemaal bij de uitgelaten sfeer. Een buurvrouw piept door het raam om te zien waar al dat lawaai zo vroeg in de ochtend vandaan komt.

MET DE FIETS IN DE SPORTHAL

Om 8u30, twee uur voor de eerste wedstrijd, opent Pascal De Clerck

van de sportdienst de deuren van de sporthal. “De junioren en nieuwelingen kunnen hier terecht in een van de zes kleedkamers. Zij zijn blij dat we die accommodatie aanbieden, want dat is zeker niet overal het geval. Opmerkelijk: ze nemen hun fiets altijd mee naar binnen”, lacht hij. Voor de eliterensters wordt de basketbalhal in het dorp opengesteld. “Die baat de gemeente uit samen met de basketbalclub.”

Op de grote parking voor de sporthal staat een bord ‘verboden te parkeren’. “Dit gedeelte reserveren we voor de begeleiding van de rensters, en voor de mensen van de bevoorrading.” De bevoorrading gebeurt namelijk in het rechte stuk weg voor de sporthal. Voor Pascal is het de 26e keer dat hij de sporthal opent. “We deden dat al in de tijd van de GP Rik Van Steenberghe,

een elitewedstrijd voor mannen en de voorloper van de GP Beerens. Toen stond de parking vol bussen van de eliteploegen, vandaag zijn het de auto's van de ouders van de rensters (lacht).”

TIJD VOOR HET STARTSCHOT

De zon is ondertussen volop van de partij. De terrastafels langs de aankomstzone aan de kerk worden nog snel gepoetst, de geur van gebakken ui waait ons tegemoet. Rensters komen het parcours verkennen. Druk is het nog niet voor de eerste wedstrijd, het zijn vooral supporterende ouders die zich achter de nadarhekken posteren. Om 10u30 is het zover: een groep van een tiental 17- en 18-jarige profs in wording gaat er na het startschot als een speer vandoor. Na drie rondes sluiten de nieuwelingen aan voor nog eens zeven rondes. Het belooft een spannende race te worden. 🚴

STAGIAIRS

VAN ONSCHATBARE WAARDE EN TOCH VAAK ONBETAALD

De wetgeving maakt niet echt duidelijk of onbetaald werk leveren eigenlijk wel mag, als stage of in een andere vorm. Voor wie wel een vergoeding ontvangt voor het stagewerk zijn er trouwens ook geen heldere regels. Is de stagiair een werknemer? Een vrijwilliger? Of gewoon een speelbal om personeelstekorten op te vangen?

Het Laatste Nieuws stelde enige tijd geleden de problematiek rond stages in de Vlaamse zorgsector aan de kaak. De krant sprak zelfs over een structureel probleem. Onervaren studenten worden ingeschakeld als volwaardige werknemers en staan tijdens hun stage soms alleen op afdelingen vol patiënten of bejaarden. Sommigen moesten zelfs zonder toezicht medicijnen klaarmaken of verdovende middelen toedienen, wat wettelijk niet altijd mag en voor ernstige risico's kan zorgen.

HLN kopte traditiegetrouw dan ook sensationeel met 'Dit kan levens kosten'. Minister Crevits reageerde in het Vlaams Parlement op het artikel en vindt dat studenten ergens terecht moeten kunnen met hun klachten.

Er volgde ook een bijeenkomst op het kabinet Welzijn met werkgevers, vakbonden en vertegenwoordigers van studentenverenigingen. De werkgevers hadden geen weet van problemen, ACV Openbare Diensten stelde dat wantoestanden zoals beschreven in het artikel hen niet bereikten maar dat het wel gekend is dat door personeelstekorten stagiairs soms aan hun lot worden overgelaten.

Hoogste tijd voor een beter stagebeleid, met onder meer een vrijstelling voor personeelsleden die stagiairs begeleiden en meer begeleiding vanuit de onderwijsinstelling. Crevits belofte na de vergadering hierover verder te overleggen met het kabinet Onderwijs. Zo werd er een werkgroep met de administratie en de sociale partners samengesteld, die wordt geleid door de zorg- en welzijnsambassadeur en de onderwijsambassadeur. Het overleg loopt nog volop. Er zal binnenkort op de website van het Departement Zorg een aangepaste pagina komen om stagiairs de juiste richting uit te wijzen als ze problemen ervaren tijdens hun stage. Zodat problemen veel sneller gesignaleerd kunnen worden.

Vlaams minister van Welzijn Crevits wil dat veel jongeren voor de zorgsector kiezen. Gezien de grote tekorten in de sector, staan we daar volledig achter. Tegelijk maken we ons wat zorgen want de stagebegeleiding verloopt niet overal goed. Bovendien wordt niet iedere stagiair financieel vergoed voor de geleverde arbeid tijdens de stage. En daar kunnen we als vakbond niet blij mee zijn.

STAGE VAN GROOT BELANG

De ervaringen die studenten opdoen tijdens een stage zijn van cruciaal belang want het is daar dat ze technische handelingen aanleren. Zijn die ervaringen negatief, dan beïnvloeden die het studieresultaat. Met als mogelijk gevolg dat studenten na hun studie andere oorden opzoeken. Terwijl de tekorten in de zorgsector al zo groot zijn en blijven toenemen. Wie kiest voor een opleiding in de zorg verdient maximale bijstand om gemotiveerd aan de slag te gaan in een zorginstelling. En te blijven. We pleiten als vakbond voor een betere financiële ondersteuning en vergoeding tijdens de stages gedurende de opleiding. Die is er nauwelijks. Wel werd vorig jaar vanuit het kabinet Welzijn aan afgestudeerde verpleegkundigen met een bacheloropleiding eenmalig

1.000 euro gegeven. Het jaar ervoor kwam eenzelfde bedrag van het kabinet Onderwijs. Die vergoeding kwam er omdat de opleiding bachelor verpleegkunde door de Europese regelgeving verlengd moest worden met een jaar. Voor dit jaar is er nog geen beslissing genomen, wat leidde tot een open brief van studenten verpleegkunde aan de Vlaamse Regering. Ze zijn boos omdat de onkostenvergoeding die hen beloofd is, plots onzeker wordt. Terwijl de studenten zelf alle kosten op zich nemen om maandenlang gratis voltijds te werken.

Opvallend: de vergoeding is er niet voor wie een diploma HBO5-opleiding verpleegkunde behaalt. Nochtans zijn ook die afgestudeerden broodnodig. Er moet dan ook een structurele oplossing

komen voor vergoedingen van stages in de zorg en die mogen niet beperkt blijven tot de bacheloropleiding. In Nederland is er voor stagiairs in de zorg onder bepaalde voorwaarden een vaste vergoeding per maand voorzien. De versnippering van de bevoegdheden in België maakt zo'n beslissing niet gemakkelijk. Er moet namelijk ook met de federale overheid naar oplossingen gezocht worden, net als met de Vlaamse overheid. Zoals een volwaardig VOI-statuu (Vlaamse openbare instellingen) voor verpleegkundigen in opleiding en een fiscale vrijstelling van de vergoeding.

“Vervelend om steeds geld te vragen aan mijn ouders.”

In Beweging.net-blad Visie getuigde studente orthopedagogie Sien (22). “Mijn stage is eigenlijk een gewone werkweek van 40 uren. Er blijft dus weinig tijd over voor studentenwerk. Nochtans zou ik het geld kunnen gebruiken. Steeds aan mijn ouders vragen om bijvoorbeeld de benzine te betalen om naar mijn stageplek te rijden, vind ik wat vervelend. Maar zonder auto geraak ik er niet. Vrienden die met de bus kunnen gaan, hebben dan weer die kosten. Normaal zou ik nog wat werken tijdens de vakantieperiode, maar die was vorige keer al gevuld met taken voor mijn studie.”

JONG ACV IN DE BRES VOOR STAGIAIRS

Volgens het European Youth Forum leggen Belgische stagiairs gemiddeld 1.301 euro per maand bij om een eerste werkervaring op te doen. Het totale kostenplaatje loopt zelfs op als de stage verschillende maanden duurt en het werk onbetaald is. Ruim drie kwart van alle stages is onbetaald. “Is de stage onderdeel van een officiële opleiding, dan is die bijna altijd onbetaald”, zegt **Nelis Jespers van Jong ACV**. “En stages maken steeds vaker deel uit van een opleiding. Niet alleen in de klassieke zorgopleidingen zoals verpleegkunde, bijna iedere professionele bachelor heeft tegenwoordig een stageonderdeel. Op universitair niveau is dat nog redelijk beperkt tot bijvoorbeeld artsen in opleiding, al worden zij vaak verplicht om werkweken tot 72 uren te draaien. Dat is zelfs helemaal wettelijk.”

Voor artsen in spe bestaan er dus wel regels over dat hoge aantal stage-uren, maar voor heel wat andere stagiairs ontbreken regels helemaal. Voor een eventuele vergoeding wordt louter naar afzonderlijke stageovereenkomsten of -contracten gekeken. In de praktijk betekent het dat studenten vaak zelfs hun vervoerskosten moeten betalen.

ENQUÊTE

Om te weten te komen wat de grootste noden zijn van stagiairs organiseerde Jong ACV een grootschalige enquête, die loopt over het hele jaar 2023. Nelis Jespers: “We merkten dat er heel wat stagiairs bij ons terechtkwamen met vragen over de kosten die ze moeten maken, hun statuut en hun problemen op de arbeidsmarkt. In het verleden had ACV niet zo veel oog voor stagiairs. Maar op politiek vlak gebeurde er het een en ander. België werd enige tijd geleden veroordeeld door het Europees Comité voor Sociale Rechten voor de manier waarop stages

hier geregeld worden. Er zijn nu ook initiatieven in het Europees parlement om de minimumvergoedingen voor stages te reguleren.

Maar voor stagiairs die via een erkende onderwijsinstelling stage lopen, zoals verpleegkundigen, is weinig wettelijk vastgelegd. Er worden ad hoc dingen afgesproken waarbij de ene stagiair wel een verplaatsingsvergoeding heeft en de andere niet. We hebben dan ook weinig zicht op de regelgeving.

De enquête is opgezet om zoveel mogelijk te weten te komen over de deelnemers. Hebben ze bijvoorbeeld dezelfde rechten als gewone werknemers als het over overuren gaat? En kunnen zij die ook opnemen? Tegelijk polsen we bij hen hoe het wel zou moeten, hoe volgens hen het statuut eruit moet zien.”

Om meer ruchtbaarheid te geven aan de enquête en om bekend te worden bij de doelgroep pakt Jong ACV binnenkort uit met een campagne. “In het eerste semester, het eerste deel van het stagejaar, richten we ons met de campagne op jobstudenten en stagiairs. Voor onze militanten maken we video's die hen tips geven over vakbondswerk bij stagiairs. We gaan heel wat content posten op sociale media en we trekken de bedrijven en instellingen in om de stagiairs te bezoeken.”

HALLO, WAAR ZITTEN JULLIE?

“In tegenstelling tot jobstudenten, zijn we niet erg bekend bij stagiairs en daar willen we nu verandering in brengen”, zegt Nelis Jespers. “Want het eerste contact met een vakbond is heel belangrijk. We kunnen hen niet veel meegeven over een wetgeving, maar we kunnen het wel hebben over de manier waarop ze behandeld worden, zaken waar we een bemiddelingsrol in kunnen spelen. Het is niet omdat er nauwelijks wetgeving is, dat we het gesprek niet kunnen aangaan. Het probleem met de wetgeving is dat de bevoegdheden zeer versnipperd zijn: een deel van de gezondheidszorg is in private handen en een deel is publiek op Vlaams of federaal niveau. Vaak hebben onderwijsinstellingen een eigen regelgeving rond stages, wat het geheel nog complexer maakt.”

HET GOEDE VOORBEELD

Marijke
Vindevoghel
is vrijgesteld
militant voor
ACV Openbare Diensten
in UZ Gent.

“UZ Gent is een grote zorginstelling en een van onze belangrijkste doelstellingen is het aanbieden van onderwijs voor artsen en verpleegkundigen. Opleiden zit dus in onze genen, en het wordt ook van ons verwacht om stagiairs te zien als toekomstige collega's. We krijgen mee om ze goed te behandelen en te begeleiden, zodanig dat ze later met enthousiasme in

de zorg gaan werken. Bij ons wordt iedere nieuwe verpleegkundige verplicht een vorming te volgen rond stagebegeleiding. UZ Gent heeft twee vaste medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de stages. Zij geven alle nieuwe stagiairs een introductie zodat die de algemene visie van het UZ meekrijgen en leren hoe onze structuur eruitziet.”

MENTOREN

“Stagiairs worden aan een of twee mentoren gekoppeld waardoor ze stapsgewijs veel leren op verschillende afdelingen. Ook verpleegkundigen die pas in dienst komen, krijgen nog een opleiding van een mentor. Mentorschap is op de meeste diensten een vrije keuze waardoor de motivatie van de mentor groot is. Vanuit de school is er normaal gezien ook een stagebegeleider, maar die begeleiding wordt steeds vaker afgebouwd. We zouden liever zien dat er vanuit het onderwijs meer aandacht naar gaat, want het begeleiden van studenten vraagt geduld, energie en tijd. Vooral wanneer we met personeelstekorten kampen en het druk is. De overheid moet meer investeren in onderwijs als tegelijk verwacht wordt dat wij zorg op een hoog niveau aanbieden. Er moet ook gekeken worden naar alternatieve manieren om de personeelsdruk als gevolg van de tekorten op te vangen. Oudere collega's kun je de taak van mentor geven en mentoren die studenten begeleiden zouden minder patiënten moeten toegewezen krijgen.”

“Door het personeelstekort zouden we makkelijk de stagiairs kunnen inzetten om dat tekort aan te vullen. Maar we doen juist het tegenovergestelde: waar er afdelingen onderbemand zijn, plaatsen we geen stagiairs omdat ze anders onvoldoende begeleid worden. De patiënt zou niet de zorg krijgen waar die recht op heeft en de stagiair wordt onvoldoende opgeleid. Het impliceert dat onze hoofdverpleegkundigen het aantal stagiairs mogen bepalen. Wat we wel doen tijdens de zomervakantie is studenten aanwerven als jobstudent. Dit helpt hen om meer ervaring op te doen en ondersteunt de afdeling om de werkdruk te verminderen. Tijdens deze periode wordt er geen misbruik gemaakt om hen taken te laten doen die niet tot hun opleiding behoren.”

“Ik ben zelf verpleegkundige geweest en heb stagebegeleiding altijd met veel plezier gedaan. Je bent uiteindelijk pater of meter van zo'n student en het geeft je veel voldoening als je ziet dat je ze weer een niveau hoger hebt kunnen brengen. Het is ook leuk om te zien dat je personeel opleidt dat goesting krijgt om in de zorg te gaan werken.”

MILITANTEN GETUIGEN

Een aantal van onze militanten bevestigden dat er vaak te weinig tijd is om stagiairs voldoende te begeleiden. De intenties zijn er wel, maar soms worden ze aan hun lot overgelaten. Meestal doordat de vaste verpleegkundige in verlof of ziek is en er dan instructies worden gegeven door vervangers die zelf te weinig tijd hebben of onvoldoende opgeleid zijn voor het mentorschap. Er is hoe dan ook te weinig omkadering.

Een aantal militanten wijzen erop dat stagiairs ook vaak worden ingezet als jobstudent en in die functie 'hun plan moeten trekken'. Soms is de mentor ook niet op de afdeling zelf tewerkgesteld wat het dan moeilijk maakt om te begeleiden.

Anderzijds merkt een aantal militanten op dat het belangrijk is dat ook de instellingen zelf voldoende inspanningen verrichten om stagiairs aan te trekken en degelijk te begeleiden. Tenslotte zijn het de medewerkers van morgen. Een goede ervaring als stagiair in een instelling zorgt er misschien voor dat die daar wil blijven werken.

In een aantal woonzorgcentra is het moeilijk om stagiairs te vinden. Heel wat studenten geven er de voorkeur aan om hun stage te doen in een ziekenhuis. Een goede zaak voor de ziekenhuizen maar de ouderenzorg mag niet vergeten worden.

Jong ACV Openbare Diensten

Wist je dat ACV Openbare Diensten zelf ook een jongerenafdeling heeft? Wie stage volgt bij een openbare dienst kan daar terecht. Vragen of problemen kan je melden aan Cederic.Verspeelt@acv-csc.be.

“Het is leuk om te zien dat je personeel opleidt dat goesting krijgt om in de zorg te gaan werken.”

MARIJKE VINDEVOGHEL, UZ GENT

Wat zegt de wet eigenlijk?

Bepaalde studieprogramma's leggen studenten op een stage te doorlopen om hun diploma te kunnen verwerven. Naast die verplichte stages, opteren bepaalde studenten of afgestudeerden om een stage te doorlopen om praktijkervaring op te doen. Is de stage niet bezoldigd, dan is er geen aangifte bij de RSZ vereist. Is de stage wel bezoldigd of worden er wel vergoedingen toegekend, dan moet de aard van de werksrelatie worden nagegaan.

Een onderscheid wordt gemaakt tussen opleidingsovereenkomsten en arbeidsovereenkomsten. Indien de finaliteit van de stageovereenkomst het opdoen van praktijkervaring is in het kader van een opleiding, kan men bezwaarlijk spreken van arbeidsprestaties en gaat het om een opleidingsovereenkomst. Of de prestaties al dan niet deel uitmaken van een verplicht leerprogramma, kan een belangrijk element zijn om te besluiten of het gaat om een opleidings- of om een arbeidsovereenkomst.

Als de stagiairs beantwoorden aan het begrip 'leerling' in het kader van alternerend leren, zijn ze onderworpen aan het socialezekerheidsstelsel voor werknemers. Als daarentegen het voorwerp van de stage eerder het leveren van arbeidsprestaties inhoudt, worden ze geacht met een arbeidsovereenkomst te werken en zijn deze activiteiten altijd onderworpen. Merk op dat in deze zin, elke overeenkomst die gesloten wordt met een student in principe geacht wordt een 'studenten'overeenkomst te zijn.

VRAAG AAN
ROY VAN
DEN BRANDE

Vakbondsconsulent

DE VRAAG

HOE LAAT IK MIJN OPZEG CORRECT VERLOPEN?

Elke dag staan de vakbondsconsulenten van ACV Openbare Diensten paraat om jouw vragen als lid te beantwoorden. Over een breed scala aan onderwerpen. Roy Van den Brande kreeg onlangs bovenstaande vraag in de mailbox. Iemand wilde weten wat zijn rechten en plichten waren nadat hij zijn ontslag had gegeven, om de opzegperiode zo correct mogelijk te laten verlopen.

Daar komt heel wat bij kijken, weet Roy, daarom neemt hij zijn tijd om elk aspect met het lid te bekijken. “Ik geef hen onder meer een model van een opzegbrief. Want bij dit lid had ik opgemerkt dat er bepaalde wettelijk verplichte elementen ontbraken in zijn ontslagbrief, waardoor hij

het risico liep dat zijn werkgever die als nietig zou beschouwen.”

De vraagsteller wilde ook graag tot een onderling akkoord komen met de werkgever. “Op basis van mijn ervaring met verschillende besturen kan ik helpen inschatten hoe groot die bereidheid is. Hoe hoger de functie, hoe moeilijker de onderhandelingen hierover.”

Waar helpt Roy nog bij? “Bij mensen die ontslag nemen uit een openbare dienst gebeurt het vaak dat ze een hele hoop verlofdagen verliezen, omdat ze er niet aan denken die op tijd op te nemen. Daarom zorg ik ervoor dat alles tijdig en

correct wordt uitbetaald door de ex-werkgever. En dat er geen vakantiedagen verloren gaan, want in de openbare sector worden enkel opgenomen vakantiedagen uitbetaald. Je kan verlof nemen tijdens je opzeg zonder dat dit impact heeft op de einddatum van de opzeg, maar dat kan enkel in onderling akkoord. Doet je ex-werkgever lastig over verlof opnemen tijdens je opzeg, dan probeer ik te bemiddelen om het toch in orde te krijgen.” ☎

ZIT JIJ MET VRAGEN WAAR JE NIET
DIRECT EEN ANTWOORD OP WEET? STUUR ZE
DOOR NAAR NT@ACV-CSC.BE

DE KLANT

“Deze bossen roepen tal van
jeugdhervindingen bij me op.”

WIE

Caroline Blondeel,
50 jaar uit Aalter

KLANT BIJ

Hellegatbos in Westouter,
in het Heuvelland

TEKST
Eva Hugaerts

FOTOGRAFIE
Thomas De Boever

Laat je niet misleiden door de onheilsprekende naam, het Hellegatbos in het West-Vlaamse Heuvelland is een prachtig bos. Wandelaars genieten er niet alleen van gevarieerde biotopen, maar worden regelmatig verrast door prachtige vergezichten. Het gaat er wel steil aan toe, stevige wandelschoenen zijn dus een aanrader! Op een late zomerdag trok Caroline Blondeel van Aalter naar het Heuvelland voor een wandeling vol nostalgie. “Deze bossen

roepen tal van jeugdhervindingen bij me op. Vroeger fietsten we hier naartoe met de CM, en met mijn oude damesfiets leek de rit eindeloos te duren. Maar de glooiende heuvels en de adembenemende bossen compenseren alles. Ik bezoek deze bossen nog altijd regelmatig. Hoewel het een uur rijden is vanuit Aalter, is het dat dubbel en dik waard. Vlaanderen kent zoveel natuurschoon, en dit bos is daar een schitterend voorbeeld van.” ☎

“Er zijn twee zaken die de financiering van de begroting uithollen:

fiscale koterij en subsidiestokerij.”

Op zondag 9 juni 2024 worden er Europese, federale en regionale verkiezingen georganiseerd. Met het Memorandum 2024 benadrukt ACV Openbare Diensten het belang van een goede publieke dienstverlening bij de politieke partijen. In de komende edities van NT Magazine gaan we dieper in op het Memorandum. In dit nummer: de financiering van de publieke dienstverlening.

Als we onze samenleving toekomstgericht willen uitbouwen, moet er geïnvesteerd worden in goed werkende openbare diensten. Zij zorgen voor meer sociale gelijkheid en rechtvaardigheid en finaal voor een betere samenleving. Collectieve diensten stellen overheden in staat om adequaat te reageren op sociaaleconomische schokken als de financiële crisis in 2008, de coronapandemie in 2020-2022, de watersnood in juli 2021 en de energiecrisis van 2021-2023.

WAT ZIEN WE?

Lineaire besparingen en het blind verminderen van personeelsaantallen zorgen voor minder goede dienstverlening. Tal van overheden moeten door een gebrek aan middelen hun dienstverlening terugschroeven. Dit ondergraaft het vertrouwen in de openbare diensten, maar ook in de politiek en de samenleving. Tegelijk is er een forse stijging van overheidscontracten voor allerlei consultancy-opdrachten of andere organisatievormen, vaak bedoeld om personeelstekorten op te vangen en diensten te vervangen.

Onze openbare diensten zijn globaal genomen niet overgefinancierd. Uit een vergelijking door de Nationale Bank van onze overheidsdienstuitgaven met die van de buurlanden blijkt dat die in 2019 in België 4,5% van het bbp hoger lagen. Toch is er een gebrek aan middelen. Hoe komt dat?

KOTERIJ EN STOKERIJ

Een autoriteit op het gebied van de overheidsfinanciering is Willem Moesen, professor emeritus aan de KUL. We stelden hem de vraag waarom België er maar niet in slaagt om de publieke sector ordentelijk gefinancierd te krijgen. “In België domineert de facto de opvatting dat de begroting een grabbelton is waar je zoveel mogelijk probeert uit te halen voor jezelf, gelijkgezinden en drukkingsgroepen. Daardoor is er een continue strijd tussen die particuliere profijtjes en het algemeen belang. Er zijn twee zaken die de financiering van de begroting uithollen. Meer dan in andere landen komt dat tot uiting in, zoals ik dat noem, een ‘fiscale koterij’. We hebben een enorm ingewikkeld belastingstelsel met veel

uitzonderingen, ristorno’s en particuliere privileges waardoor de belastbare grondslag kleiner wordt zodat we steeds hogere belastingen moeten heffen om de publieke diensten te financieren. En dan is er de ‘subsidiestokerij’. Meer dan in de buurlanden slagen belangengroepen erin allerlei uitgaven naar zich toe te trekken voor hun achterban. Het civiele kapitaal van België is daardoor lager dan in andere geïndustrialiseerde democratieën.”

WE LATEN ELK JAAR 10 MILJARD LIGGEN

“We hebben natuurlijk twee externe schoppen gehad: de pandemie en het conflict in Oekraïne die tot extra uitgaven noopten. Zo hebben we de koopkracht van de gezinnen in stand willen houden en ook zelfstandigen kregen steun.

Dat heeft wel wat geld gekost, net als de maatregelen tijdens de energiecrisis. Maar volgens Europa waren de steunmaatregelen onvoldoende doelgericht en te langdurig. Een voorbeeld van een maatregel die veel te algemeen is en veel geld kost, is de verlaging van de btw op elektriciteit van 21 naar 6%. Op zich een goede maatregel voor wie het nodig heeft. Maar voor iemand die zijn zwembad verwarmt, geldt die dus ook. Europa berekende onze btw-kloof. Als wij een tariefstructuur zouden hebben zoals gemiddeld genomen in de EU, dan brengt dat 1% van het bbp meer op, afgerond 5 miljard euro. Volgens het IMF bedraagt die kloof zelfs 2%, we laten dus elk jaar 10 miljard euro liggen. Wat de inkomensbelasting betreft, behoort België tot de hoogste in Europa. Maar dat voordeel wordt onderuitgehaald door de talloze fiscale aftrekposten. Er zijn zo'n 700 verschillende invulvakjes bij de aangifte van de personenbelasting. Komt nog bij dat België veel vennootschappen telt, waardoor een groot deel van die inkomens niet in de personenbelasting komen.”

ONDERTUSSEN IN EUROPA

De EU beslist of er al dan niet bezuinigd moet worden. De enige vrijheid die de lidstaten daarbij hebben, is de keuze tussen welke domeinen meer of minder ontzien worden, maar het totaalplaatje ligt vast. Gelukkig wordt er ook aan alternatieven gedacht voor de zoveelste besparingsgolf die op ons af komt. Jan Willem Goudriaan, algemeen secretaris van de European Federation of Public Service Unions (EPSU), legt uit waarom het nu tijd is voor de publieke sector. “Wij willen een beleid dat de publieke diensten ondersteunt en besparingen voorkomt. Als alternatief stellen we daar ‘just taxation’ tegenover, het invoeren van rechtvaardige belastingen om publieke investeringen en diensten te financieren.”

“Tijdens de pandemie en bij het invoeren van de Green Deal speelden publieke investeringen een belangrijke rol en werd er niet bespaard. Sinds 2022 is de besparingsretoriek in Europa weer terug en die

België moet in 2024 2,7 miljard bezuinigen, maar zou daar 37.888 verpleegsters of leerkrachten mee kunnen financieren.

Berekening volgens het EVV om de gevolgen van de bezuinigingen die de EU in 2024 oplegt te benadrukken.

komt waarschijnlijk op volle kracht in 2024-2025, na de Europese verkiezingen. Ook België zal dan weer gedwongen worden om evenwichtige budgetten voor te leggen en de staatsschuld te verminderen. De Europese vakcentrale vraagt een verandering van het beleid. Het EVV roept daarom op tot een mobilisatie tegen het besparingsbeleid op 13 oktober in Parijs. Naar alle waarschijnlijkheid volgt een grotere actie in december, mogelijk in Brussel.”

“Je kunt discussiëren of besparingen nodig zijn, en zo ja, op welk gebied. Wat we wel weten is dat er in Europa grote tekorten zijn aan onderwijzers en zorgverleners en dat er jarenlang ondergeïnvesteed werd in de overheidsvoorzieningen. Het is dan ook tijd om de vraag te stellen naar welk soort samenleving of economisch model Europa moet gaan. Wij zijn voorstander van een ‘beyond growth’-model. Onze samenleving moet niet exclusief gefocust zijn op meer groei en winstgevendheid. Wel op een verhoging van het welzijn voor iedereen. Binnen dat model is een fundamentele rol weggelegd voor de openbare diensten. Investeringsdaar moeten afgeschermd worden van besparingen. Overigens is er een duidelijke correlatie tussen het verminderen van de publieke investeringen en minder groei. We hebben rechtvaardige, progressieve belastingen nodig waarbij de rijken en grote ondernemingen meer bijdragen. Of er dat van gaat komen is een andere vraag. Er is veel steun in de samenleving maar we verwachten helaas een ruk naar rechts in het Europees parlement.”

“Ik doe voorstellen en kaart problemen aan. Maar als het goed is, zeg ik het ook”

Ik ben al jaren militant. Ik vind het belangrijk op te komen voor mezelf, maar zeker ook voor mensen die het zelf niet durven of kunnen zeggen. Mensen zetten zich hier dag en nacht in voor anderen. Bewoners of patiënten: om hen draait het. Maar wel tegen redelijke voorwaarden voor het personeel.

Door mijn loopbaan als verpleegkundige heb ik een sterke band met de zorgsector. Een sector geplaagd door enorme personeelstekorten. Directies proberen dat op te vangen door

Geert Verhelle werkte 23 jaar als verpleegkundige in het WZC Ter Leenen in Nevele. Sinds vier jaar is hij vrijgesteld op de werkvloer, en doet hij voltijds vakbondswerk voor AZ Palfijn Gent, Stad Gent en voor de zorgsector Gewest-Gent-Eeklo.

TEKST
Kaat De Man

FOTOGRAFIE
Anton Coene

uurroosters aan te passen. Het zorgpersoneel moet dan bijvoorbeeld zes minuten minder werken per dag. Als je dan begint te rekenen, blijkt dat je elk kwartaal een extra dag moet komen werken. Een sluwe manier om een arbeidsplaats uit te sparen!

Als vrijgestelde afgevaardigde bestaat mijn dag vooral uit overleg. Ik luister naar personeelsleden, en breng in kaart wat goed loopt en wat minder goed. Alles wat voor verbetering vatbaar is, bespreek ik met het lokaal bestuur. Ik doe voorstellen en kaart problemen aan. Maar als het goed is, zeg ik het ook.

Daarnaast behandel ik individuele dossiers. Mensen komen bij mij met vragen over hun verlofstelsel, bijvoorbeeld. Of ze vragen om hen te verdedigen als ze ontslagen zijn. Dat ontslag ongedaan maken lukt me niet altijd. Maar ik kan ze wel helpen met een gunstig opstapregime.

Ik zet me dus vooral in voor betere werkomstandigheden. En voor meer respect voor het personeel. Onlangs organiseerden we een solidariteitsactie, naar aanleiding van een voorval bij IVAGO. Een medewerker van een containerpark was in elkaar geslagen, nadat die een bezoeker had gezegd dat hij zijn afval in de verkeerde container gooide.

Die toenemende agressie is ook een groeiend probleem in de zorg. Op spoed bijvoorbeeld hebben mensen soms geen begrip voor lange wachttijden en dan is het personeel het slachtoffer van hun frustratie. We hebben al gezorgd voor een glazen wand aan de balie. Maar we willen vooral meer bewustwording rond agressie tegen personeel en het tij keren. ☹️

ONZE CONSULENTEN MAKEN VOOR JOU HET VERSCHIL

Toevallig de nieuwe rubriek gespot op pagina 14? Vanaf nu zetten we in iedere editie van NT een zeer concrete vraag of probleemsituatie in de kijker waar jij als lid mee te maken kan krijgen. Het antwoord krijg je van één van onze vakbondsconsulenten.

Ik ben blij dat we onze consulenten in dit blad een gezicht geven. Want meestal gaat de media-aandacht naar onze acties, campagnes en evenementen en niet naar het minstens even waardevolle werk van de vakbondsconsulenten. Dat vindt namelijk altijd achter de schermen plaats.

Onze vakbondsconsulenten zorgen ervoor dat je niet zelf op zoek moet naar antwoorden in de zeer complexe arbeidswetgeving. Wil je minder, meer of anders werken? Ze bekijken je mogelijkheden en geven deskundig advies. Heb je een geschil met je werkgever? Ze zoeken samen met jou naar een oplossing.

Hun werk maakt echt een verschil voor onze leden. Blijf dus niet zelf met jouw vragen worstelen, onze consulenten staan voor je klaar!

*Ilse Heylen is voorzitter
van ACV Openbare Diensten*

Stelling

Vanaf 1 oktober kunnen statutairen bij lokale besturen ontslagen worden

Deze stelling is ☒ waar ☐ onduidelijk ☐ niet waar
☐ waarschijnlijk ☐ onwaarschijnlijk

Omschrijving

Op 10 juli 2023 werd het nieuwe ontslagdecreet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Door dit decreet vallen statutairen bij de lokale besturen vanaf 1 oktober onder de ontslagregeling voor contractuelen.

Van zodra het decreet in werking treedt, zal de ontslagregeling uit de arbeidsovereenkomstenwet ook gelden voor de statutairen. De meeste bijzonderheden die gelden bij het ontslag van statutairen verdwijnen. **Wat wil dit zeggen?**

- De vastheid van betrekking verdwijnt: ontslag is niet meer beperkt tot tucht of beroepsongeschiktheid; als statutair kan je nu ook ontslagen worden wegens een dringende reden, gedrag, beroepsongeschiktheid, overmacht, medische overmacht en dienstnoodwendigheden.
- Aan een ontslag moet een opzegtermijn voorafgaan. Een ontslag kan ook aanleiding geven tot het betalen van een ontslagvergoeding. Dat geldt ook bij pensionering. Je kan nog altijd je tewerkstelling beëindigen in onderling akkoord.
- Een ontslag mag niet onredelijk zijn en je moet vooraf gehoord worden.
- Ga je niet akkoord met je ontslag, dan moet je voortaan binnen het jaar naar de arbeidsrechtbank stappen in plaats van naar de Raad van State.
- Meent de rechtbank dat je onterecht ontslagen werd, dan heb je recht op een vergoeding. Re-integratie is niet langer verplicht.
- De regeling geldt voor alle ontslagen die worden gegeven vanaf 1 oktober 2023. Ze geldt automatisch voor alle lokale besturen behalve autonome verzorgingsinstellingen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Conclusie

Deze nieuwe ontslagregeling verlaagt de bescherming van de statutaire medewerkers. Ook juridisch rammelt er van alles aan de regeling. Daarom start ACV Openbare Diensten een procedure bij het Grondwettelijk Hof tegen deze regeling.

“De buschauffeur wordt een uitstervende soort.

Niet omdat het zo een slecht beroep is. Wél omdat de werkomstandigheden niet aantrekkelijk zijn. Basisbereikbaarheid zorgt voor nóg meer gesplitste diensten, meer avondwerk en meer diensten op zaterdag. **Wie wil dat nog doen?”**

Jo Van der Herten

Vakbondsverantwoordelijke sector vervoer tijdens Week van de Mobiliteit

36.334

Zoveel keer werd de petitie voor meer middelen in de kinderopvang ondertekend. Dankjewel daarvoor!

Wat het uiteindelijke effect van deze petitie zal zijn op de financiering van de kinderopvang, is nog niet duidelijk. Wél werd er alvast 270 miljoen euro extra beloofd door de Vlaamse regering. Een stap in de goede richting!

HELP, DE VLAAMSE REGERING IS EEN KLUSSE!

De Vlaamse regering past het statuut en de loon- en arbeidsvoorwaarden van het personeel van de Vlaamse overheid aan. Maar na vier jaar ligt er nog steeds geen degelijk statuut op tafel. Dat klungelige knutselwerk lijkt steeds meer op een aflevering van “HELP, de Vlaamse regering is een klusser!”

ACV Openbare Diensten voerde op 14/09 actie want het personeel verdient respect en duidelijkheid!

Wij vragen:

- Correcte, kwalitatieve regelgeving.
- Bescherming tegen willekeur, politieke beïnvloeding en druk. Hiervoor is de vaste benoeming het middel bij uitstek!
- Rechtvaardige inschaling, rechtvaardige verloning, ook voor wie lang in dienst is.
- Respect voor het sociaal overleg.

TOT SLOT

Occupy Wet Street

In 2011 ontstond de Amerikaanse protestbeweging Occupy Wall Street. De demonstranten protesteerden tegen de hebzucht van Wall Street en andere grote financiële instellingen, een van de belangrijkste oorzaken van de financiële crisis van 2008. 'We are the 99%' was de leus waarmee de demonstranten de economische ongelijkheid tussen de rijkste 1% van de VS en de resterende 99% bekritiseerden.

De westerse wereld leek op een keerpunt te staan en België mag niet apathisch toekijken, moet de toenmalige regering Michel 1 wellicht gedacht hebben toen ze met eenzelfde vuur en volhardendheid als onze revolutionairen in 1830 met een grensverleggende belastinghervorming op de proppen kwam: de taxshift. Vanwaar die plotse empathie voor de minder bedeelden vanuit neoliberale hoek? Wellicht had Charles Michel de hele Occupy-beweging verkeerd begrepen, feit is dat door de taxshift vooral de 1% rijken via hun bedrijven profiteerden van een

aanzienlijke lastenverlaging en dat de overige 99% ervoor opdraaiden via hogere belastingen op consumptie.

Wanneer we in de aanloop van de verkiezingen weer om het hoofd geslagen worden met beloftes over belastingverlagingen, even dit: de meest welvarende landen kennen de hoogste belastingdruk. Op het World Economic Forum in Davos in 2019 opperde historicus Rutger Bregman als oplossing voor elke financiële crisis: 'Taxes, taxes, taxes. All the rest is bullshit in my opinion.'